

Motion till riksdagen 2010/11:Ju12

av **Gunvor G Ericson m.fl. (MP)**
med anledning av prop. 2010/11:77

Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kravet på dubbel straffbarhet för brottet köp av sexuell tjänst.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av utökade insatser för att motverka köp av sexuella tjänster via Internet.

Motivering

Den 1 januari 1999 införde Sverige som första land i världen ett straff för köp av sexuella tjänster. Miljöpartiet de gröna välkomnade detta som en av flera nödvändiga åtgärder för att bekämpa prostitutionen och sexhandeln i Sverige och världen. Sedan 1999 har sexualbrottslagstiftningen varit föremål för översyn på ett flertal olika sätt, medförande bl.a. straffskärpningar vid utnyttjande av offers värnlösa tillstånd och köp av sexuell handling av barn. Samtidigt som straffet för köp av sexuella tjänster lett till en halvering av den öppna gatuprostitutionen, att etableringen av organiserad kriminalitet i viss mån kan anses ha motverkats, liksom att det nu finns ett stort stöd för förbudet mot köp av sexuella tjänster i Sverige (SOU 2010:49 Utvärderingsutredningen) har prostitutionen funnit nya arenor. Via Internet kan sexuella tjänster köpas enklare än någonsin förr. Samtidigt har det hävdats att straffet för sexköp har haft en viss hämmande verkan på efterfrågan på sexuella tjänster i Sverige. Några belägg för att så skulle vara fallet för svenska personer vid utlandsvis- telse har dock inte belagts.

Samtidigt som åtgärder måste vidtas för att minska sexköparens efterfrågan krävs åtgärder för att minska antalet personer som säljer sexuella tjänster i Sverige och för att förhindra att personer hamnar i situationer där de tvingas till sexuella tjänster.

Fel! Okänt namn på

Skärpning av straffmaximum för köp av sexuell tjänst

Regeringen föreslår i propositionen att straffmaximum för köp av sexuell tjänst ska höjas från sex månader till ett års fängelse. Förslaget tar sin utgångspunkt i rådande rättspraxis (NJA 2001 s. 527) där Högsta domstolen funnit att normalpåföljden för köp av sexuell tjänst ska vara 50 dagsböter och i konstaterandet att rättspraxis därefter blivit sådan att domstolarna vid val av påföljd inte fäst tillräckligt stor vikt vid den variation som finns mellan olika sexköpsbrott. Utvärderingsutredningen konstaterar att det i flera fall finns anledning att se allvarigare på köp av sexuella tjänster än vad som kommit till uttryck i praxis. Därför föreslås en straffskärpning. Denna bedömning delas av regeringen och även av Miljöpartiet. Genom höjningen av straffmaximum kan i högre grad än som i dag är fallet beaktas olika försvårande omständigheter inom ramen för den aktuella gärningen. Miljöpartiet anser att detta måste få genomslag i rättspraxis. Det är regeringens uppgift att se till att så sker om inte domstolarna rättar sig efter riksdagens vilja.

Avskaffande av kravet på dubbel straffbarhet i vissa fall

Sexuella tjänster köps i stor omfattning av i huvudsak svenska män utomlands. Det som är tabubelagt i Sverige upplevs vara mer tillåtet i det andra landet, särskilt om det inte ens är straffbelagt där.

En förutsättning för att gärningar som begås av svenska medborgare utomlands även ska vara straffbara i Sverige är att de är straffbara såväl i Sverige som i landet där de begås. När det gäller sexualbrott är dock situationen ofta sådan att gärningen är straffbelagd i Sverige utan att vara det i landet där gärningen äger rum. Från kravet på dubbel straffbarhet har i svensk rätt gjorts ett antal undantag, främst avseende sexualbrott begångna utomlands mot barn, människohandel och vissa barnpornografibrott. Till detta kommer att även brott begångna av personer anställda inom Försvarmakten, polisens utlandsstyrka eller Kustbevakningen i vissa fall undantagits från kravet på dubbel straffbarhet.

Regeringen är i propositionen inte beredd att avskaffa kravet på dubbel straffbarhet för brottet köp av sexuella tjänster och anför till skäl för detta att det inte finns någon internationell samsyn om behov av kriminalisering eller om det sätt på vilket detta bäst sker. För Miljöpartiet är detta en obegriplig inställning. När sexköp försvåras i Sverige men samtidigt sker och eventuellt ökar på andra ställen utanför Sverige väljer regeringen att låta bli att vidta åtgärder. Regeringens inställning skulle medföra att Sverige underlåter att agera mot otillåtna beteenden bara för att andra länder inte gör något. Brottsoffermyndigheten har i sitt remissvar över Utvärderingsutredningen talande beskrivit detta som att Sverige exporterar sina problem. Miljöpartiet har svårt att se att exempelvis Thailands regering skulle ha invändningar mot att vi i Sverige bestraffar svenska män som köpt eller köper sexuella tjänster i deras land. Tvärtom skulle det kunna leda till ökad turism av mer godartat slag.

Den svenska sexualbrottslagstiftningen utgör en viktig markering mot andra länder för att visa vår inställning till sexköp och prostitution. Alla köp av sexuella tjänster utomlands av svenskar eller i Sverige bosatta skadar förtroendet för Sverige som föregångsland i dessa avseenden, särskilt om de inte kan lagföras ens i Sverige. Ett viktigt argument för ställningstagandet om att köp av sex ska vara kriminaliserat även när det sker utomlands är den normativa effekt detta skulle medföra, liknande den som utredningen visar har uppstått nationellt. Ett undantag klargör att köp av sexuell tjänst är oacceptabelt oavsett var köpet sker och vem som köper från vem.

Miljöpartiet anser därför att kravet på dubbel straffbarhet ska avskaffas för brottet köp av sexuella tjänster, om detta begås utomlands av svenska medborgare. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Sexuella tjänster säljs via Internet

Ett flertal utredningar har under senare tid visat att prostitutionen så att säga flyttat inomhus och nu i allt högre grad förmedlas via Internet.¹ Genomsnittsåldern är lägre i inomhusprostitutionen än i gatumiljön, exempelvis har en majoritet av de personer som i Socialstyrelsens senaste kartläggning av vilka som köper och säljer sex uppgett att de fått kontakter via Internet framfört att de som sålt eller säljer sex varit mellan 18 och 30 år. I Rikskriminalens kartläggning från 2008 uppgavs de flesta annonser på Internet med erbjudande om sexuella tjänster avse kvinnor mellan 22 och 35 år. Det tycks även vara så att de personer som utnyttjas vid koppleri och människohandel som regel är unga kvinnor runt 20 år och ofta ännu yngre. Att även män utnyttjas i prostitution förekommer, även om den närmare omfattningen inte är känd. Ungdomsstyrelsen har genomfört olika utbildningsinsatser och har, liksom Socialstyrelsen, tagit fram utbildningsmaterialet Sex mot ersättning, för stöd och skydd för unga. Socialstyrelsen utvärderar insatser till sexköpare och arbetet i socialtjänstens prostitutionsgrupper samt verkar för att förbättra kunskaperna om prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Några konkreta förslag från regeringen har dock inte kommit. Det skulle kunna handla om åtgärder för att få Internetleverantörer m.fl. att inrätta frivilliga övervakningsorgan över prostitution, särskilt av barn och unga, på Internet. Andra åtgärder kunde vara att fokusera polisens arbete till att bekämpa prostitution via Internet eller att tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting se vilket stöd kommunernas socialtjänst m.fl. behöver för att förbättra sin uppsökande verksamhet. Mot bakgrund av att Internet blivit ett verktyg för sexköpare i kombination med att allt yngre personer blir utsatta behöver åtgärder vidtas nu. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

¹ SOU 2010:49 sid. 109 f.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 23 mars 2011

Gunvor G Ericson (MP)

Maria Ferm (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Esabelle Dingizian (MP)